

Provinciale Staten van Zeeland
t.a.v. de voorzitter
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Onderwerp
Ruimtelijk puzzelen grootschalige
energieprojecten

Zaaknummer
779475

Behandeld door

Verzonden

Middelburg, 11 november 2025

Geachte voorzitter,

Graag informeren wij uw Staten over het Groeidocument Ruimtelijk puzzelen. Dit document gaat over de effecten van de grootschalige energieprojecten en -infrastructuur in verhouding tot havenontwikkeling en leefbaarheid.

Eén van de aanbevelingen in de eerste adviesbrief van gebiedsverbinder Raymond Knops (januari 2025) is om te werken aan 'een integrale visie voor de regio en synchroniseren van initiatieven en tijdslijnen'. Ook vanuit de Borselse Voorwaardengroep en vanuit de gemeenteraden van Borsele, Vlissingen en Terneuzen en Provinciale Staten van Zeeland is de afgelopen jaren meerdere malen aandacht gevraagd voor de optelsom én samenhang van alle aankomende grootschalige energieprojecten, -infrastructuur in relatie tot leefkwaliteit binnen deze drie gemeenten.

Knops' aanbeveling was aanleiding om onder voorzitterschap van Provincie Zeeland een aantal ruimtelijke ontwerpstudio's te organiseren, samen met het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG), de gemeenten Borsele, Terneuzen en Vlissingen en North Sea Port. Daarbij is gefocust op de drie in beeld zijnde grootste energieprojecten in Zeeland (nieuwbouw kerncentrales, Verbindingen Aanlanding Wind op Zee (VAWOZ) 2031-2040 en 380kV-netuitbreiding naar Zeeuws-Vlaanderen) in relatie tot lokale leefkwaliteit en havenontwikkeling.

Onder de werktitel 'Ruimtelijk puzzelen' hebben Provincie, de drie gemeenten en North Sea Port vervolgens drie ruimtelijke scenario's uitgewerkt. Met deze informatie kunnen de Zeeuwse partijen eensgezind reageren op de lopende projectprocedures van KGG. Grondhouding daarbij is: stevige regionale steun voor grootschalige nationale energietransitie-projecten in Zeeland, onder drie Zeeuwse voorwaarden:

- Versterking Zeeuwse kenniscluster en economie;
- Versterking Zeeuwse leefkwaliteit, landschap en natuur;
- North Sea Port blijft haar positie als Europese tophaven versterken.

De scenario-analyse en de daaruit volgende voorlopige ruimtelijke bevindingen worden u bij deze ter informatie aangeboden.

Korte samenvatting

De drie 'wat als'-scenario's zijn gebaseerd op de locaties in Zeeland die door KGG onderzocht worden voor de realisatie van twee nieuwe kerncentrales. Elk scenario kent een kaart op hoofdlijnen met een indicatieve locatie van de verschillende functies. Per locatie is een Sterkte, Zwakte, Kansen, Bedreigingen-analyse (SWOT) uitgevoerd.

De scenario-analyse biedt de volgende gedeelde voorlopige inzichten:

- Elk scenario heeft qua haalbaarheid, inpasbaarheid en bereikbaarheid van de kerncentrales zijn eigen uitdagingen, die ook nog eens sterk afhangen van de te selecteren technologieaanbieder. De scenario's onderscheiden zich met name op de ruimte die in de knel komt of nog overblijft voor waterstofproductie en/of opslag voor waterstofdragers, voor diepvaarwater (zogenaamde linie 1) havengebonden bedrijven en voor circulaire bedrijvigheid.
- Op basis van het bestuurlijke regioadvies van 21 oktober jl. voor pVAWOZ 2031 - 2040 pleit de regio voor maximaal 2 aanlandingen op de kust van West-Zeeuws-Vlaanderen via het kortste tracé over land naar de Mosselbanken/Paulinapolder.
- De regio wil de 380 kV-netuitbreiding Zeeuws-Vlaanderen, maar alleen als een ondergrondse kruising met de Westerschelde en ook ondergronds landzijdig in Borsele. Dit standpunt herhaalde het college van GS in de zienswijze van 25 februari dit jaar op de cNRD. De regio hecht grote waarde aan snelle en zorgvuldige realisatie van de verbinding.
- Het voormalige Thermphosterrein (één van de onderzoekslocaties voor twee nieuwe kerncentrales) is vanwege ligging, ontsluiting en beschikbare ruimte zeer geschikt voor een waterstofcluster van import, opslag en productie. Daarbij is het essentieel dat de veiligheid én de Vlissingse verstedelijkingsmogelijkheden gewaarborgd blijven, ook langs de toevoerroutes over zee en Westerschelde.
- Partijen zien, onder voorwaarden, kansen in de technologische toepassing van Small Modular Reactors (SMR's). Het Rijk voert hier vooralsnog regie op.
- In alle scenario's is het gewenst om een koppelingsgebied rond het Sloegebied en rond de Kanaalzone in te richten.

Levend document met voorlopige bevindingen

Dit is een levend document. De ruimtelijke puzzel wordt enerzijds steeds duidelijker, bijvoorbeeld als het ministerie van Klimaat en Groene Groei een locatiebesluit neemt over de twee nieuwe kerncentrales. Anderzijds zijn er ook nieuwe ontwikkelingen die ruimte vragen. Bijvoorbeeld buisleidingen voor het transport van (groene) waterstof of vloeibaar gemaakte CO₂ in het kader van Carbon Capture and Storage.

In de bijlage vindt u de voorlopige bevindingen op basis van de kennis van oktober 2025. Sommige aspecten vragen nader onderzoek en kunnen leiden tot bijstelling van de ruimtelijke puzzel. Zo is er nog onvoldoende informatie over de (cumulatieve) veiligheid en de balans tussen energievraag en -aanbod van de verschillende scenario's. Hier wordt nader onderzoek naar gedaan. En natuurlijk kunnen ook de uitkomsten van de lopende participatieprocessen met de inwoners van Borsele, Terneuzen, Vlissingen en Zeeland-breed leiden tot nieuwe inzichten.

Deze voorlopige bevindingen worden binnenkort aangeboden aan de minister van Klimaat en Groene Groei als inbreng voor de verschillende lopende projectprocedures vanuit KGG. Uiteindelijk maakt het Rijk per procedure een afweging en een keuze voor een voorkeurslocatie of -alternatief.

Tot slot, de grootschalige projecten voor de energietransitie dragen bij aan de toekomstige economie van Zeeland. Hoe die economie vanuit ruimtelijk perspectief verder invulling moet krijgen wordt onderwerp van visievorming. De actualisatie van de Omgevingsvisie in 2026 biedt hiervoor mogelijkheden.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

H.M. de Jonge
Voorzitter

drs. M.C.J. Franken
Secretaris-algemeen directeur

Bijlage:

1. Groeidocument Ruimtelijk puzzelen; drie ruimtelijke scenario's energietransitie, havenontwikkeling en leefkwaliteit Zeeland